

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2025-03-20

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Handläggare:
Elin Öberg

Rapportering av internkontrollmoment 2025, kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna bifogat internkontrollmoment gällande kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling

Ärendet

Rapportering av internkontrollmoment, kontroll av arbetssätt, system och rutiner. Kontroll av att systematisk uppföljning genomförs för att säkerställa att utbildning och behörighet på medarbetare för framförande av ADR-transport, körning av bakgavellyft och truck/hjullastare samt fyrhjuling är aktuell. Detta för att minimera att person- och materiella skador uppstår.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Kontrollmomentet har genomförts genom intervjuer av enhetschefer och medarbetare i berörd avdelning på Uppsala brandförsvaret, Utbildning och teknik. Kontroll har även gjorts av medarbetares behörigheter och utbildning samt kontroll av förarbevis.

Kontrollen visar att lagstiftade utbildnings- och behörighetskrav följs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling. Kontrollen är genomförd utan anmärkning.

- ADR-S. Behörigheter och utbildningskrav regleras i *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng*. En särskild utbildning, 1.3-utbildning, behövs för transport av farligt gods. Det förekommer inga transporter inom brandförsvaret som kräver ADR utbildning, däremot behövs 1.3-utbildningen för den transport och hantering som brandförsvaret gör. Utbildningen dokumenteras det år som personen genomfört utbildningen och kan följas upp av avdelningschef.
- Bakgavellyft. Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:6 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap*. Personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas av enhetschef.
- Truck/hjullastare. Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:5 - *Användning av truckar* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. Det finns fyra olika klassificeringar av truckar, A, B, C och D och behörigheter för dessa. Inom Uppsala brandförsvaret finns två typer utav truck/hjullastare, B och C. Personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas av enhetschef.
- Fyrhjuling. Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:4 - *Användning av arbetsutrustning* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. De terränghjulingar som finns inom Uppsala brandförsvaret är registrerade som traktorer vilket gör att de får framföras med B-kort. Det arbetsgivaren måste tillgodose är tillräckliga teoretiska och kunskaper för arbetstagarna vid användandet av dessa. En internutbildning för specifik fordonskompetens genomförs vartannat år för arbetsgivarens godkännande av förare.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-03-20
- Bilaga 1. Kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling

Brandförsvaret

Johan Szymanski
Brandchef

Brandförsvaret
Rapport

Handläggare:
Örjan Lokeborn

Datum:
2025-03-11

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Sida 1 (3)

Rapportering av internkontrollmoment 2025, kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling

Kontrollmoment

Kontrollera att systematisk uppföljning genomförs för att säkerställa att utbildning och behörighet på medarbetare för framförande av ADR-transport, körning av bakgavellyft och truck/hjullastare samt fyrhjuling är aktuell. Detta för att minimera att person- och materiella skador uppstår.

Metod och urval

Kontrollmomentet har genomförts med intervjuer av enhetschefer och medarbetare i berörd avdelning, utbildning och teknik.

Kontroll har även gjorts utav medarbetares behörigheter och utbildning samt förarbevis.

Resultat

ADR-S Detta regleras i *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng*. Det innebär reglering av hur mycket som kan transporteras av farligt gods, såsom drivmedel i större mängder eller explosiva ämnen.

Beroende på hur mycket last som ska transporteras eller deltagande vid transport behövs erforderlig utbildning. I Sverige ansvarar MSB för utbildning och examinering av förare samt utfärdande av ADR-intyg, ett intyg som gäller i 5 år

Vi samverkar i en gemensam räddningsnämnd:
Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Postadress: Uppsala kommun, Brandförsvaret, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 30 00
www.uppsalabrandforsvar.se

innan repetitionsutbildning ska genomföras. En detaljerad beskrivning av all genomförd utbildning, inklusive repetitionsutbildning ska arkiveras av arbetsgivaren i minst fem år och ska på begäran göras tillgänglig för den anställda eller behörig myndighet. Regleringen för utbildning fastställs utav en tabell där värdet inte får övergå 1000 utan utbildning. Övergår värdet 1000 måste individen ha ADR-utbildning.

Det finns särskild utbildning, så kallad 1.3-utbildning när tillämpning av värdeberäknad mängd används. Utbildningen gäller också för personal som är delaktig i transport av farligt gods. Saknas utbildning måste hantering ske under övervakning av utbildad person.

1.3-utbildningen ska genomföras återkommande, detta för att ta hänsyn till eventuella nya bestämmelser då föreskrifterna revideras och uppdateras vartannat år. Därmed är det lämpligt att 1.3-utbildningen repeteras vartannat år. Krav på repetition är vart femte år. Den återkommande utbildningen ska dokumenteras av arbetsgivaren.

Inom Uppsala brandförsvaret är det endast några få utvalda medarbetare som har ADR och 1.3-utbildningen. Det förekommer inga transporter som kräver ADR utbildning. Däremot behövs 1.3-utbildningen för den transport och hantering som brandförsvaret gör. Där dokumenteras endast det år som personen genomfört utbildningen och kan följas upp via särskild inloggning utav avdelningschef.

Bakgavellyft, detta regleras i AFS 2006:6 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap*. För att få använda bakgavellyft måste föraren ha genomgått utbildning och efter godkänt prov ges ett digitalt utbildningsbevis. Därefter ska arbetsgivaren ge ett skriftligt tillstånd till medarbetaren.

Giltighetstid på utbildningsbeviset är fem år från det datum då certifikatet togs. Efter fem år ska utbildningen repeteras. Detta är på gång att initieras inom brandförsvaret.

Inom Uppsala brandförsvaret finns två fordon som används med bakgavellyft. Samtlig personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas på mjukvara hos enhetschef.

Truck/hjullastare, detta regleras i AFS 2006:5 - *Användning av truckar* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. Det finns fyra olika klassificeringar utav truckar, A, B, C och D och behörigheter för dessa.

Efter genomförd utbildning erhålls ett giltigt utbildningsbevis. För att få framföra truck måste arbetstagaren även ha ett skriftligt tillstånd från arbetsgivaren. Det finns dock inget krav på någon repetitionsutbildning. Detta är ändå något som ses över hos arbetsgivaren, på en återkommande repetitionsutbildning.

Inom Uppsala brandförsvaret finns två typer utav truck/hjullastare, B och C. Totalt fyra stycken, varav en B truck och tre C hjullastare. Samtlig personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera

fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas på mjukvara hos enhetschef.

Fyrhjuling, detta regleras i AFS 2006:4 - *Användning av arbetsutrustning* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. För att få köra terränghjuling (fyrhjuling) måste föraren ta ett förarbevis hos en utbildare. Föraren får sedan efter godkännande ett förarbevis från Transportstyrelsen, ett förarbevis som gäller tills vidare.

Inom Uppsala brandförsvaret finns fyra terränghjulingar varav en är sexhjuling. Dessa är registrerade som traktorer vilket gör att de får framföras med B-kort. Det arbetsgivaren måste tillgodose är tillräckliga teoretiska och kunskaper för arbetstagarna vid användandet av dessa. En internutbildning för specifik fordonskompetens genomförs vartannat år för arbetsgivarens godkännande av förare.

Sammanfattningsvis visar kontrollen att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling. Kontrollen är genomförd utan anmärkning.

Kommentar

Det finns en viss koll på medarbetarnas kompetenser gällande vissa kravställda fordon och utbildningar. Den har fram till nu systematiskt följts upp utav enhetschef jämt mot arbetstagaren i medarbetarsamtal.

I detta nu utvecklas och implementeras den systematiska kontrollen med hjälp utav systemet Daedalos. Där läggs medarbetares utbildningar och kompetenser in och följs upp på ett ännu bättre och öppnare sätt.

Kravställda repetitionsutbildningar ska säkerställas så att de genomförs.

Vidare utbildning för ADR-transport är inte aktuellt i dagsläget, då kravställd mängd i transport inte kommer att uppnås. Däremot har inte datum för utbildning av 1.3-utbildning kunnat följas mer än på det år som utbildningen gjorts. Avdelningen kommer fortsättningsvis att utbilda särskild personal och tydligare följa upp detta med säkerställande av att repetitionsutbildning genomförs.

Fyrhjulingar/terrängfordon är registrerade som traktorer vilket inte kräver mer än B-körkort och intern utbildning för framförande. Personal inom Utbildning och teknik framför dessa fordon endast på inhägnat område.

Arbetsgivaren har också vid tillfälle återkallat det skriftliga tillståndet för truck/hjullastare, då medarbetare inte uppfyllt tillräckligt kunnande för arbetet.

Örjan Lokeborn

Operativ handläggare avdelningen Räddning och Förebyggande